

BOKBÅL: Initiert av Goebbels i mai 1933.

ARKIVFOTO

Vondt blod i forskning

Dagbladet 7-7-96

Finnes det en sammenheng, spør Rolf Hobson i sitt innlegg mot meg 1. juli, mellom den omstendighet at bestemte jødiske grupper i USA har fått forleggere til å trekke seg fra utgivelsen av David Irvings nye Goebbels-biografi på den ene side, og den ganske påfallende begeistring som er blitt David Goldhagens bok om «Hitlers villige hjelpere» til del fra kjente ideologer som Elie Wiesel, på den annen?

Finnes det en sammenheng, spør han insisterende, og fortsetter: «finnes det kanskje en verdensospennende makt ... som kan kneble Irving i USA, og som har stor nok makt til å sikre Goldhagen bred internasjonal omtale?»

HANS FREDRIK DAHL

■ ■ Han må med dette sikte til en mulig jødisk verdenskonspirasjon, altså den gamle antisemittiske forestilling om jødedommen som en orkestrert «verdensmakt», som han mener å lese i mitt innlegg, og som han forsøker å binde meg på ermet.

Dette må jeg bestemt avvise. Den sammenheng mellom ulike enkeltfenomener som jeg trekker fram i min artikkel, forutsetter ingen «verdensmakt» (ordet er ikke nevnt i artikkelen), og støtter seg overhodet ikke på noen konspirasjonsteori. Den beror uttrykkelig på en tendens til skjerpet debattklima om visse sider av nazismen som jeg mener å kunne konstatere av en del enkelttilfeller: en større uforsonlighet, delvis etnisk preget, som er desto mer påfallende som man ut fra en generell forutsetning om at «tiden leger alle sår» skulle forventet det motsatte.

■ ■ Denne tendens til økte og ikke avtakende spenninger omkring historiske tolkinge av folkemord har jeg tidligere beskrevet ut fra det armenske spørsmål; nå altså det jødiske.

Man skulle i begge tilfeller tro at det overordentlig rike materiale som gjennom åra er skaffet fram av forskningen, og den langvarige faglige debatten, samt ikke minst det faktum at de omstridte begivenhetene tross alt blir fjernere og fjernere i tid, ville føre til mer samlende og mindre divergerende oppfatninger. Men slik har det ikke gått. Tiden har såvisst ikke leget disse sår. Det armensk-tyrkiske spørsmål er mer betent enn noen sinne. Og klimaet i debattene om mulige ulike fortolkninger av nazismens jødeutryddelser blir bare

bitrere, etter min erfaring, hva jeg mener de to tilfeller Irving og Goldhagen viser.

■ ■ Å legge en teori om jødisk konspirasjon i dette resonnement, er helt utenfor sak. Det finnes mange eksempler på økt polarisering om disse spørsmål uten at definerte jødiske interesser er involvert. Det er heller ikke slik at den økte uforsonlighet bare skyldes de sk. «revisjonistene» og deres ekstremt sårende påstand om at folkemord overhodet ikke foregikk.

Redaksjonen i det franske tidsskriftet *Esprit* ble nylig sprengt på en ren fortolkningsstrid rundt velkjente fakta om nazismens jødedrap, ifl. *Le Monde*. Ulike oppfatninger av hvorfor og hvordan utryddelsen foregikk, er i det hele i ferd med å sette vondt blod på en helt annen måte enn tidligere, hva jeg ærlig talt synes at tonen i Hobsons innlegg også tyder på.

Kanskje har han latt seg villedes av mitt uttrykk «jødiske lobbygrupper» om de kretser i USA som stoppet Irving-utgivelsen. Uttrykket er det samme som ble brukt i amerikanske medier, og går også igjen i *The Economist*s utførlige reportasje om saken. Det ligger selvfølgelig ikke annet i dette enn en beskrivelse, hvis det kan være en oppklaring.

■ ■ Men noen oppklaring nytter vel ikke. Hobson skriver sitt innlegg ut fra den oppfatning at jeg generelt bare «latter som om» jeg kjenner nazismeforskningen, og at det er han selv, forkledt som «enhver historiker med kjennskap til litteraturen», som har greie på saken. Om han har rett i denne rundhåndede karakteristikk, får leseren vurdere. Selv aner jeg oppriktig talt ikke hva han sikter til.

Og hvor berettiget hans uttrykk er om at jeg min «vane tro», «gang på gang» og «konsekvent» bare gir «et forvrengt bilde av forskningen», får også andre ta stilling til. Det er ukjent for meg at jeg gjennom tidene skal ha presentert fascisdeforskningen, og gjort det på en slik måte, her i *Dagbladet*. Men uttrykkene faller unektelig inn i den tonen som enkelte norske historikere har lagt seg til i debatter med kolleger i det siste.

■ ■ Jeg synes nå fortsatt at man som en hovedregel skal lese motstanderens tekst ut fra hva som faktisk står i den, og ellers bestrebe seg på dokumentasjon så godt man kan, når man vil markere avstand i den grad Hobson ønsker å gjøre med sitt innlegg. Ellers blir tingene så lett hengende i luften. Og der kan vi vel bli enige om, henger de ikke godt.

110085